

Textus: 1Tim 6, 6-10: “Valóban nagy nyereség a kegyesség megleléssel, mert semmit sem hoztunk a világba, nem is vihetünk ki semmit belőle. De ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele. Akik pedig meg akarnak gazdagodni, kísértésbe, csapdába, sok esztelen és káros kívánságba esnek, amelyek az embereket pusztulásba és romlásba döntenek. Mert minden rossznak gyökere a pénz szerelme, amely után sóvárogva egyesek eltévelyedtek a hittől, és sok fájdalmat okoztak önmaguknak.”

Kedves Testvérek!

Életemben először egy ifi táborban játszottam a „Monopoly” nevű társasjátékkal. A lelkész, aki vezette a tábort, ezzel a szavakkal vezette fel a játékot: „Egyébként tudjátok: minden rossznak gyökere a pénz szerelme. Jó játékot.” Nem volt könnyű ezután felszabadultan játszani. De talán sokan emlékeznek gyermekkorukból a „Gazdálkodj okosan” társasjátékra is, ahol még harcoltunk is egymás ellen, kinek lesz hamarabb szépen berendezett lakása. Mennyire fontos dolog egyébként megtanítani a gyermekeket arra, hogy legyen tudatosak a gazdálkodás terén, lássanak át összefüggéseket, értsék az arányokat, legyenek tisztába azzal, mit jelent jól sáfárkodni a javakkal. De ez az Ige most egy kicsit azért elbizonytalanít bennünket: mi a jó egyensúly akkor az anyagiakkal kapcsolatban? Pénz. Gazdagság. Mennyire viszonylagos fogalmak ezek.

A pénz szerelméről dörgedelmes erkölcsi beszédek lehet tartani, mindenkit józanságra, egyszerűsége intve. Ez az Ige könnyen elindíthatja az ítélezést, másokra mutogatást is: biztos eszedbe jutott már két-három igazán pénzsóvár ember a környezetedben. És az is lehet, hogy elkezdted szégyellni magadat, mert a kérdés érint és fájdalmas küzdelmek kapcsolódnak az életedben ehhez a területhez. De nem ez az, amit Isten ma készít nekünk. A legfontosabb az az alapállás, hogy a mindenható Isten, a mi szerető mennyei Atyánk testté lett Krisztusban, a mi drága Megváltónkban. Azt olvassuk róla az Igében, hogy Ő meg tud indulni erőtlenségünkön. A pénzzel, a megélhetéssel kapcsolatos küszködéseinkben, erőtlenségeinkben is ott van, ott akar lenni mellettünk. Együtt érez veled és tudja, mit jelent bizonytalanságban élni? Mit jelent küzdeni? Mit jelent súlyos transzgenerációs hiányokat, mintákat hordozni ebben a kérdésben? Mit jelent egyedül lenni olyan döntésekben, aminek következményei lesznek? Mit jelent szembesülni a pénzünk értékvesztésével? Mit jelent tervezni, beosztani, mit jelent rádöbbenni egy nap, hogy elveszítettem, elherdáltam valamit. A legkülönbözőbb élethelyzetekben is megragadható az Ő jelenléte, segítsége és szeretete. Ezzel a szeretettel lép most mellénk és a Lélek által akar tanítani ezen az istentiszteleten is.

Pál apostol a tévtanítók pénzéhségének, nyereségvágyának jellemzése után arról tanítja Timóteust és által a gyülekezetet is, hogy a pénz, mint az imádat tárgya mennyire jelen van az életünkben.

- 1. A legnagyobb gazdagság.** A Szentírás sosem csak tilt önmagában valamit, hanem a teremtő és minden áldással, ajándékkal rendelkező Isten felmutatja, mi az a több, amit a vele való kapcsolatban kaphatunk. Pál is innen indul, az 1Tim 1, 12-17-ben ezt olvashatjuk: *„Hálát adok Krisztus Jézusnak, a mi Urunknak, aki megerősített engem, mert megbízhatónak tartott, amikor szolgálatra rendelt. Jóllehet előbb őt káromló, az övéit üldöző és erőszakos ember voltam, mégis irgalmat nyertem, mert hitetlenségemben tudatlanul cselekedtem. De bőségesen kiáradt rám a mi Urunk kegyelme a Krisztus Jézusban való hittel és szeretettel. Igaz az a beszéd, és teljes elfogadásra méltó, hogy Krisztus Jézus azért jött el a világba, hogy a bűnösöket üdvözítse, akik közül az első én vagyok. De azért könyörült rajtam, hogy Jézus Krisztus elsősorban énrajtam mutassa meg végtelen türelmét példaként azoknak, akik majd hisznek benne, és így az örök életre jutnak. Az örökkévalóság királyának pedig, a halhatatlan, láthatatlan, egyetlen Istennek tisztelet és dicsőség örökkön-örökké. Ámen.”*

A legnagyobb gazdagság, a legnagyobb bőség, a teljes élet feltételei találhatóak itt ebben a szakaszban, amit közel kell engedjünk ma magunkhoz és engednünk kell, hogy ez a szívünket átjárja, hogy elérjen minket ez a világosság. Minden, az egész téma csak ennek az Igének a fényében érthető. Egyébként miért ne akarna bárki is többet, jobbat, biztonságosabb, könnyebb életet? Ha az élet annyi, amennyit látunk és átélünk, akkor miért ne akarnánk minél több erőforrással rendelkezni ahhoz, hogy teljes életet éljünk?

Az evangélium elfogadása, a Krisztusban nyert új életből fakad, amire hív itt az apostol. Belső átforgatódásra, a sebek gyógyulására, a narratívák újrajrására van szükségünk. És erre Isten képes! Tudod-e ma magadat így látni, így szemlélni? Természetesen ez a nélkülözést nem mindig könnyíti meg, a javainkkal sáfárkodni kell, de megváltoztatja a kontextust. Az élet vezetéséhez bölcsesség kell, de vajon hogyan lehetünk képesek erre?

- 2. Mi irányít?** Pál a figyelmet a legnagyobb hiányra, a legkomolyabb sérülésre irányítja. Nem a körülményekről szól, hanem a motivációkról, a döntéshozatal legmélyebb rétegeiről. Durva általánosításnak tűnhet ez elsőre,

de valójában olyan igazság, amiben mindannyian érintettek lehetünk. „*Minden rossznak gyökere a pénz szerelme.*”

Fel is háborodhatunk egyébként ezen a ponton: szép kis általános igazság, de komolyan, a „pénz szerelméről” beszélünk? Sokaknak küzdelmes a megélhetés, a fennmaradás, rettentő sok egzisztenciális szorongás lehet a mindennapjaink része, sok lemondás vagy épp az állandó döntési fáradtság az, amivel küzdünk. Az Ige azonban nem tesz különbséget az aktuális anyagi helyzetre nézve: gazdagokat, szegényeket és bármilyen anyagi helyzetben lévőket egyaránt kísért a legveszedelmesebb bálvány: a pénz. A pénz szerelme azért különösen veszedelmes, mert az identitásunkra gyakorolt hatása alattomos módon jelen lehet, köztözhöz bennünket. Ráfonódik, mint egy alattomos kúszónövény, a biztonságérzetünkre, akár az identitásunk magjára: hogy kik is vagyunk valójában. Végző soron elhítheti velünk, hogy által van biztonság és teljesség.

A pénz szerelme tehát végző soron a hittől távolít el! A pénz szerelme egyébként nagy sok arcú. Van olyan keresztyén alapúnak tűnő tévtanítás, ami az Isten áldását a gazdagsággal teszi egyenes arányba. Ez is a pénz szerelmének egy formája. A kalmárszellem, miszerint mindenből lehet üzletet csinálni, azaz mindig jól kell járni. Sőt, ha a pénz bálványa mélyen az életünk része, Istennel is üzletelni fogunk. Szolgálatért áldás, odaszánásért ígérek az életünkre nézve, sok imádságért és jótékonykodásért egészség, biztonság. A helyzet azonban, hogy Istennel nem lehet ilyenféle üzletet kötni.

Jó-jó – gondolhatod, de mi van, ha mindez nem derül ki? Ha nem lepleződünk le, csak kicsit néha pénzsóvár módon, egy kisebb „pénz bálvánnyal” a szívünkben valahogy mégis áthajózunk ezen az életen, ügyesen lavírozva a part menti sziklák közt? Csak megoldható ez valahogy? Pál szavai kijózanítóak: „*Akik pedig meg akarnak gazdagodni, kísértésbe, csapdába, sok esztelen és káros kívánságba esnek, amelyek az embereket pusztulásba és romlásba döntik.*” Tudjátok mik ezek a szavak? Ezek a hajótörés képei! Aki beleveti magát a vagyonhalmozás esztelenségébe, az végül olyan veszedelembe kerül, mint a vihartól szétroncsolt hajó, elsüllyed. Aki a szíve mélyén bizodalmit a gazdagságba, birtoklásba veti, annak a vége pusztulás lesz.

Mi hát a megmenekülés útja?

- 3. A megelégedésből fakadó szabadság.** A kegyesség, az istenfélelem az, ami az embert már ebben az életben gazdaggá teszi, hiszen élete Isten áldó keze alatt zajlik. A kegyességhez, az istenfélelemhez hozzátartozik a megelégedettség, hiszen az Úr még álmunkban is ad eleget. (Zsolt 127,2) Ahogy Jézus mondja: „Keressétek először Isten országát és az ő igazságát, és mindezek ráadásaként megadatnak majd nektek.” (Mt 6, 33)

Miközben a világ, amiben élünk, a folyamatos harcra, versenyre és fejlődésre hív, Isten a megelégedettséget állítja a középpontba. Ami nem jelent lustaságot, igénytelenséget, hanem a lényegre való fókuszálást. A megelégedés sem moralizáló fogalom ma köztünk, hanem az Istennel való megbékélt kapcsolatból származó hálás életet jelenti. A megelégedésre használt eredeti görög szó az, amit a sztoikusok is használnak a körülményektől független ember önállóságára. Önellátást, a szükségletekre elég javakkal való élést jelenti. A megelégedés egy életérzés, ami átjár és szabadabbá tesz. És ezen a ponton hullhatunk térdre Isten előtt és kiálthatunk: ez hiányzik az életemből. Ettől lop meg a pénz szerelme, a félelmek, az összehasonlítgatás és versengés. A fogyasztói kultúra stimulálja a szükségleteket és magunk sem tudjuk már, mi a szükséges. A megelégedés ma tehát nem egy morális kategória a számunkra, hanem az abból fakadó boldogság, hogy Krisztus elég és amit ő ad nekem. Ennek a fényében láthatom s vizsgálhatom a küzdelmeimet, a helyzetemet, hiszen ő velem van ebben. Ha őt imádom, rá figyelek, erőt ad a küzdelmekhez, az anyagi dolgokkal kapcsolatos helyzetekben is.

Kijózanító, ahogy az Ige fogalmaz nekünk: földi életünk zarándoklat csupán a mezítelenség két mozzanata között. Ahogy Jób is mondta: mezítelenül jöttünk s megyünk. S ahogy John Stott fogalmaz: nem érdemes az utazás e két pontja között megnehezíteni a csomagunkat, ha úgylis el kell engedni a végén.

Befejezés

Hogyan kapcsolódik mindez az adakozáshoz? A pénzhez való hozzáállás a motivációk szintjén meghatároz minket, hatással van arra is konkrétan, amit teszünk és adunk. Hatással van arra, amit várunk akár Istentől, a gyülekezettől. A fogyasztói szemlélet bizonyára meghatároz minket.

A gyülekezetünkben önfenntartók vagyunk, az adakozás nélkül nincs gyülekezeti működés. Isten gondoskodik rólunk s ebben a gondoskodásban bennünket használ.

Végző soron az adakozás dicsőítés. Az istentisztelet része. Ebben pedig szükségünk van arra, hogy Isten vezessen, szabadítását megélhessük együtt.

Ámen!

Thoma László